

בש"פ 2159/16 - סאמה עראבי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2159/16

כבוד השופט ע' פוגלמן
סאמה עראבי

לפני:
המערער:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר שבע (כב' השופט א' אינפלד) בעמ"ת
3.3.2016 5349-03-16

עו"ד משה סרוגוביץ; עו"ד אסף לוי

בשם המבקש:

עו"ד אייל כהן

בשם המשיבה:

החלטה

לפניי בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' אינפלד) מיום 3.3.2016 שקיבל את ערר המשיבה והורה על מעצר המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו חלף שחרורו למסגרת טיפולית לצורך גמילה מסמים.

1. המבקש, בן 23, הואשם ב-4 עבירות שעניינן התפרצות לבית מגורים וגניבה לפי סעיפים 406(ב) ו-384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. ביום 2.11.2015 קבע בית משפט השלום באילת (כב' השופט ג' ש' טייב) כי בעניינו של המבקש קיימות ראיות לכאורה ביחס לאישומים המיוחסים לו וכי קיימת נגדו עילת מעצר בשל מסוכנות הנשקפת ממנו, וזאת על רקע התמכרותו לסמים ועברו הפלילי הכולל שני מאסרים ומאסר מותנה תלוי ועומד. עם זאת, בית משפט השלום הורה על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של המבקש, שיבחן את אפשרות שילובו בהליך גמילה, חלף מעצרו.

עמוד 1

בהמשך להחלטה זו, נערכו בענייננו של המבקש 6 תסקירים שמהם עולה כי עד הגיעו לכיתה י"ב ניהל המבקש אורח חיים נורמטיבי. על רקע פרידה מחברתו נקלע המבקש למשבר אישי, שבעקבותיו החל להיות מעורב במעשים פליליים. שירות המבחן ציין כי המבקש החל בעבר בהליכי גמילה טיפוליים שלא צלחו והתאפיינו בחוסר שיתוף פעולה מצדו ובחוסר יציבות. בצד זאת צוין כי המבקש מעוניין להשתלב בהליך טיפולי; ואף עבר ראיון קבלה לקהילה הטיפולית "אילנות" (להלן: הקהילה הטיפולית). בהתאם לכך סבר שירות המבחן כי המבקש מתאים להשתלב בטיפול; וכי ישנם סיכויים להצלחת ההליך הטיפולי במקום המרוחק ממקום מגוריו. לפיכך המליץ שירות המבחן כי המבקש ישהה בקהילה הטיפולית בהתאם לתנאי המקום, וכי אם יפסיק המבקש את הטיפול ישהה במעצר בית מלא בבית הוריו.

2. ביום 1.3.2016 קיבל בית משפט השלום באילת (כב' השופט ג' ש' טייב) את המלצת שירות המבחן, והורה כי המבקש ישתלב בהליך גמילה בקהילה טיפולית. נקבע כי בענייננו של המבקש מתקיימים התנאים שנקבעו בפסיקה לעניין שחרור להליכי גמילה עובר לשלב גזירת דינו של נאשם, שכן קיים סיכוי שהמבקש יפיק תועלת מהשתלבות בהליך טיפולי; כי רצונו של המבקש בקבלת טיפול הוא רצון כן ואמת; כי – הגם שנקבע כי לגבי המבקש קיימת עילת מעצר בשל מסוכנות – יש לתת את הדעת לכך שהמבקש הואשם בעבירות רכוש, שלא נלוותה להן אלימות; וכי האינטרס הציבורי והפרטי של המבקש תומכים בהפנייתו להליך גמילה. בית המשפט נתן דעתו לכך שההליך המשפטי בענייננו של המבקש צפוי להתחיל אך סבר כי אין בקיום הליכי גמילה במקביל לקיום ההליך העיקרי משום קושי, וזאת מאחר שטרם החל שלב ההוכחות בתיק.

3. על החלטה זו הגישה המשיבה ערר. ביום 3.3.2016 קיבל בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' אינפלד) את הערר. נפסק כי השלב הראוי לבחינת שאלת התאמתו של נאשם להליך גמילה הוא לאחר הכרעת דינו, ובטרם גזירת הדין, וכי קיום הליכי גמילה עובר לבירור אשמתו של נאשם הינה חריג. במקרה שלפנינו בית המשפט עמד על כך כי בשלבים הראשונים של הליך הגמילה המטופל אינו מורשה לצאת לחופש; וכי יציאתו לדיוני ההוכחות עלולה לפגום בסיכויי הליך הגמילה. משכך, ישנו חשש שקיום הליך הגמילה כבר בעת הנוכחית יפגע בניהול ההליך העיקרי – ששיבת ההוכחות הראשונה במסגרתו נקבעה להתקיים ימים ספורים לאחר מתן החלטת בית המשפט המחוזי. לפיכך, נפסק שהמבקש יוותר במעצר עד תום ההליכים ולא יופנה לקהילה הטיפולית כדי שלא לסכל את ניהול ההליך העיקרי.

4. מכאן הבקשה שלפניי. לטענת המבקש המקרה דנן מעלה שאלה עקרונית בדבר האפשרות לשחרר נאשם להליך גמילה (או להליך טיפולי אחר) כחלופה למעצר עד תום ההליכים עוד בטרם הוכרע דינו; וכי הפסיקה המקובלת בהקשר זה מגבילה יתר על המידה את יכולתו של נאשם להשתחרר לחלופת מעצר טיפולית גם אם בכוחה לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם. עוד נטען כי בנסיבות העניין שגה בית המשפט המחוזי שנתן משקל עודף – לטענת המבקש – לשאלה עד כמה יפגע הליך הגמילה בניהול ההליך העיקרי, וזאת בניגוד לפסיקת בית משפט זה שלפיה אין לראות בשיקול זה כמכריע; כי לא ניתן משקל הולם להמלצת שירות המבחן; וכי הקביעה שלפיה יציאת המבקש לדיוני ההוכחות תפגע באופן ממשי בהליך הגמילה אינה מבוססת די צורכה.

5. המשיבה מצדה סומכת ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי על נימוקיה. לטענתה, טענות המבקש כולן ממוקדות בענייננו הפרטי ואינן מצדיקות בירור שלישי לפני ערכאה זו. בנוסף, טוענת המשיבה כי הדיון בבקשה התייתר, שכן הליך ההוכחות בתיק העיקרי בענייננו של המבקש נמצא בעיצומו, ולכן יציאתו להליך גמילה אינה מעשית בשלב זה. המשיבה הדגישה את חשיבות הכלל בדבר שמיעה רציפה של משפטים וכי אין לאפשר לנאשם לעבור טיפול בגמילה עובר לשלב גזירת הדין, אלא בהתקיים נסיבות חריגות, שאינן מתקיימות לענייננו.

6. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות. כידוע, על החלטת בית משפט מחוזי בערר שעניינו מעצר לא מוקנה ערר בזכות, ויש לפנות בבקשת רשות לערור לבית משפט זה (סעיף 53(א1)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996). על בקשות מעין אלו חלה אמת מידה מצמצמת: על המבקש להראות כי עניינו מעורר שאלה בעלת חשיבות ציבורית או משפטית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים; ולחילופין כי מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות את קבלת הבקשה, וזאת בפרט כאשר מתקיימת פגיעה בלתי מדתית בזכות לחירות (בש"פ 5732/15 אבשלום לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (25.8.2015)). לא מצאתי כי הבקשה שלפניי באה בגדר אמת המידה האמורה. השאלה בדבר המועד הראוי לבחינת הליכי טיפול וגמילה נדונה זה מכבר על ידי בית משפט זה והוכרעה בין היתר גם בעניין סויסה (בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פסקה 7 (21.3.2011) (להלן: עניין סויסה)). נקבע כי ככלל, העיתוי הראוי לשקילת הליכי טיפול וגמילה הוא בשלב גזירת עונשו של נאשם ואילו הפנייתו של נאשם להליכי טיפול כאמור עוד בשלב המעצר היא בגדר חריג שייעשה רק בהתקיים תנאים מסוימים (ראו, בין רבים: עניין סויסה, פסקה 7; בש"פ 4036/15 ישראלי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (22.6.2015); בש"פ 3141/13 סויסה נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (6.5.2013)). לא מצאתי טעם טוב לעיין מחדש בהלכות אלה. בית המשפט המחוזי יישם את ההלכה שנקבעה בעניין סויסה על נסיבות המקרה ומצא כי נוכח סמיכותם היחסית של מועדי ההוכחות; התקדמותו הצפויה של ההליך העיקרי; והעובדה שהוצאת המבקש לדיונים בראשית הליך הגמילה עלולה לפגוע בו בצורה ניכרת – אין מקום לשחרר בעת הזאת את המבקש לחלופת מעצר בקהילה הטיפולית. מדובר בקביעה יישומית גרידא, שעל פי מהותה ועל רקע אמות המידה שנקבעו אין היא מתאימה לבירור נוסף לפני ערכאה זו ב"גלגול שלישי".

בצד האמור ובהתאם לכלל שנקבע בעניין סויסה, מובן כי הדרך פתוחה לפני המבקש לפנות לבית המשפט לאחר הכרעת דינו כדי שייבחן את הפנייתו להליך גמילה בשלב גזירת הדין, ובית המשפט יפעל כחוכמתו.

הבקשה למתן רשות ערר נדחת אפוא.

ניתנה היום, י"ז באדר ב' התשע"ו (27.3.2016).

ש ו פ ט